

НАРОД

Рукописи се не враћају.
 Огласи и белешке наплаћују се по погодби.
 Редакција је у улици Коломбо број 6.
 Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

»Народ« излази свакога дана по подне.

Штампариа се налази у улици Коломбо број 6.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

ЊИХОВЕ ФИНАНСИЈЕ

Зна се да је Немачка припремала своју финансијску мобилизацију исто тако брижљиво као и војну, и 1911. г. формално позвала банке да ограниче своја исплаћивања. Али је она предвидела ову организацију за један кратак рат, а није ни сумњала да ће рат напротив, бити врло дуг и да ће јој наметнути тешке новчане жртве. Морала је да се прихвати крајњих финансијских средстава, да умножи своје дугове и да због глади уведе највећа ограничења. Од тада трпи праведну казну за своје дивљачке агресије.

У очи рата Царска Банка имала је у циркулацији 3003 милиона марака, покривених са 1633 милиона злата. У јануару ове године успела је да повећа свој трезор, чија је циркулација, рачунајући ту новчанице и папире од вредности, достигла 20,291 милиона. Ово раширење папирног новца достиже од почетка рата 732 од сто.

истом листу, трошкови се у овај мах пењу до 3 милиарде марака до месец, не рачунајући велике губитке у људству.

Како му било, Немачка је могла да се бори са својим ратним трошковима, закључујући у почетку зајмове на кратке рокове, посредовањем Царске Банке, а потом их је преобработила у сталне. Ове су промене, истинита, згодне за благајну, али је важно напоменути да су оне добијене на тежак начин, због економске ситуације у земљи, садашње и будуће у првом периоду после рата. Да би приморала грађанство да упише јавни зајам, Немачка је употребила сву могућу пресију; отворила је индустријалцима широке кредите у банкама и новчаним заводима, zaloжила је будућност, а узимајући из земље сав новац, под изговором ратног зајма, створила је основе за сигурне кризе после рата. По мишљењу М. Приона, професора трговачке школе у Берлину, 25 милиона марака позајмили су држави трговци и индустријалци, који су у почетку непријатељства могли доста скупо продати своју готовину у материјалу и роби. Али ова готовина није могла бити обновљена због блокаде, и сада је питање шта да се ради да би се обновила када дође мир.

То су страховања која су изражена од ве-

ћине немачких финансијера. Председник Царске Банке, Хавенштајн, покушао је да умири јавност, обећавајући да ће између разних банака створити конзорцију. Али сумњиво је да ће после рата немачки кредит бити довољно солидан да улије поверење неутралним земљама. Предвиђа се једна општа криза у кредиту код нашег непријатеља.

Али док ће у Немачкој финансиске тешкоће после рата бити огромне, у Аустроугарској су неизлечиве. Лист »Економска и финансиска ситуација« изнео је у једном од својих последњих бројева чудноват биланс, који је царска аустроугарска банка поднела својим акционарима: 7 децембра 1917 пет шестина новца ишчезло је из каса у иностранство, то јест у Немачку, папирни новац у вредности 1,237 милиона круна пао је на 264 милиона. Папирни новац у аустроугарској царској банци није ништа друго до асигнати, чије метално покриће достиже максимум од 2 од сто, рачунајући ту и новац у благајнама.

Зна се од каквих је последица прилив папирног новца: намирнице, којих је све мање, достижу невероватну цену, »Арбајтер Цајтунг« каже, да побијање цене монети непрестано доводи друштво у опасност, и прориче да се катастрофа неће догоде очекивати, ако се притицај папирног новца продужи.

Како ће Аустрија моћи под оваквим моне-

тарним режимом платити интерес на 945 од 75 милиарди који је уговорила од почетка рата и који се са унутрашњим дугом пење на 94 милиарде круна? Да плати своје ситне зајмове, под којима ће подлећи, треба јој да осетно поправи своју економску ситуацију, појача своју продукцију и створи широке пијаве. Али где ће наћи капитале и ко ће кредитирати државу која је притерана у теснац и која је пред коначном пропашћу? Побуне изазване поскупљивањем и нестацицом намирница почетак су преврата.

АМЕРИКА НА МОРУ

Вашингтон. — Поморска контролна комисија у Сједињеним Државама објављује, да су предузете све мере за увећање поморске флоте за слање америчких војника и намирница у Француску.

Оваквом мером увећаће се за један милион тонажа садашњих лађа; а то ће се постићи, што ће бити повучени из сигурне зоне сви амерички пароброди, где ће их заменити једрењаче и пароброди неутралних, који су најмљени под условом, да се неће упућивати у опасне зоне.

Контролна комисија сарађује сагласно са министарством војним и министарством морине, са трговачком војном комисијом и са другим ресорима државне управе.

Предузимљу се такође и мере за редукцију увоза, не битних продуката и за поделу осталог увоза између једрењача и неутралних пароброда.

132 бродарнице, које су у држави, подељене су у

шест зона, од којих је свака под управом једног техничког управника. У ове бродарнице не улазе државне.

СРБИЈА И ИТАЛИЈА

Милан. — Предмет, о којем се сада живо дискутује у политичким круговима и у штампи у Италији, — то јест о будућем уређењу на Јадрану и о Југословенима. — расправљено је са компетенцијом г. Риналдо Кадео, добар познавалац питања која се тичу Аустрије и иредентичких крајева.

На конференцији, коју је заказала »Трентинска група националне уније,« Риналдо Кадео је у главним потезима говорио о Словенима у опште, а затим је прешао специјално на Јужне Словене и на Југословенски покрет.

Кадео је доказао историјом, да је већ 1848 године национални осећај Југословена био жив и признавао га је и сам Кавур.

Југословенски покрет у току времена је сазревао и развио се у два јасна правца: у аустрофилски и србофилски.

Али аустро-српским ратом ојачала је србофилска струја, која се јасно манифестовала бегством из Аустрије политичких вођа и интелегенције словеначке и хрватске.

Кадео је поменуо, како је програм уједињења Југословена, оставивши конгресу о миру да одреди територијалне границе, морао наћи у Италији највеће симпатије, са истих разлога због којих је

прошлог столећа проблем талијанског уједињења наишао на симпатије у Француској и у Енглеској.

Закључио је конференцију зажеливши споразум између двеју раса, због заједничке борбе и ослабења заједничког непријатеља.

Кадео је био бурно поздрављен.

КРФ. — Како се чује извршени су покушаји да се створи коалиционо министарство у које би ушле исте странке из раније коалиције. Тврди се да је утврђена и листа нових министара.

ПУЧКА СТРАНКА

Свесловеначка Пучка Странка, држала је у децембру прошле год. главни збор. »Словенац« у своме броју од 29. децембра доноси ово саопштење:

»Збор је отворио посланик др. Корошец овим речима:

»Отварам општи збор Свесловеначке Пучке Странке, која је спавала од како је створена. Свесловеначка Пучка Странка имала је за циљ да укљони границе, које су међу нама, да гаји што нам је заједничко, да даје свуда израза заједничком мишљењу нашег народа да створимо сопствену државу. (Забрањен цео стубац.)

Данас могу рећи: Југословенска идеја добро стоји. Били смо увек одлучни и доследни и то је нашу ствар помакло напред. У своје време су нам нудили аутономију. Данас је одбијано, јер хоћемо више, јер хоћемо све. Знамо како нас властодршци са страхом гледају, а не могу нас међавати, јер сви знају, да

ФЕЉТОН

Од Стев. Матијашевића

ХИЉАДУ — МАЂЕ ЈЕДНА НОЋ

Акцентат му је био скоро сасвим јасан, само тамо где су се сустицали сугласници осећао се грлени тон семитске расе. Он продужи: — Твоје се очи чуде, што говорим српски, а твоје усне ме питају, ко сам и од куд сам овде?

— Погодио си, господару. Ти си поглавица и Арабљанин? Ти си научењак и мислилац, и прогнан си из своје земље, па си остао овде?

— И ти си погодио, млади беже. Ти си учеван и знаш многе књиге. Јер на овака места долазе од ваших само учењаци, песници, новинари, писци. Они који неће само да путују,

већ и да памте; не само да гледају, већ и да виде. Хоћеш ли ми дозволити, да ти се приближим?

— Не, оче (»баба ефендум«), рекох му мало ведријим, поверљивијим тоном; ја сам твој млади руветлија. Ред је, да земља иде сунцу, а ветар стени.

»Млади бег,« који једва ако је био 20 година од њега млади, већ се подигао и сео до шејиха, као што приличи млађем према старцу.

Он је био очевидно поласкан мојом оријенталском учтивошћу и улазећи у мој начин одговора, благим осмејком и лаганим покретом руке рече:

— У твојој земљи ниче цвеће, а ветар душе свежином и миром.

Затим поручи чашу воде и локум. То је била част и захвала, за моју предисретљивост. — Ја, разуме се, и не погледах локум, који никад не трошим, али из учтивости додирнух тас и привукох га себи. Узех гутљај воде и очекивах његове речи:

— Био сам у вашим крајевима, у Нишу, у Приштини, одавно. И у Босни. Две су ми хануме отуд.

— Туркиње?

— Не; Српкиње мухамеданке. Тамо сам научио ваше лепо наречје и у разговору на дому одржах га у памети. И данас прочитавам понекад ваше новине, а некада сам их читао више. Чини ми се, да се још сећам имена неких ваших писаца, Драгашевића

Јакшића, Доситеја... У Босни сам се много пазио с једним вашим учитељем и тај ми даваше понеку српску књигу. Како се ти зовеш?

Рекох му.

Он се замисли, затим ме брзо одмери, насмену пријатно и опет уозбиљи.

Неко време ћутасмо. Он очевидно тражаше по својим успоменама, па ми рече:

— У ваших писаца има много источњачкога, по меканхолији, и много западњачкога, по идејама, и —

— И српског?

— Да, по срцу. Овај ми је дан весо, што ме је упознао с тобом.

У даљем разговору он ми помену неке наше листове, које је добивао на преглед, давно, и од којих су многи већ престали излазити.

И сад ћете ми веровати, да ме је овај старац одиста заинтересовао.

Почех га гледати са више поштовања и седох још нешто ближе.

III

— Кад је наш устанак пропао, као многи други пре тога, — продужи стари шејих сетно, — прогнаше нас из наше земље овамо, нас, три поглавара и неколико доглавника. Сви су већ помрли, ја сам последњи. Имање ми је овде, те остадох и после, пошто турска сила пропаде. Што бих се враћао? Тамо бих опет био роб. Овако сам, мухамеданац, међу хришћанима слободан. Добро ми је; боље него пређе.

— Твоја је земља у рату е нама.

— Мени је ово овде друга отаџбина, јер су ми фамилија и деца рођена овде. Земља одакле сам ја, није у рату са нама. Она је поробљена одавно, тисућа го-

дина, као што ви бесте пет векова. А од истог зулумаћара. Ви се сад зовете Савезници. И мој је народ са вама.

Ове речи све ме више привлачише. Разумедох, да овде, данас, не разговарају туђин и домородац, већ управо два странца. Обојица из далеких земаља, обојица без завичаја. Оба се нађоше ту, — и у каквим сличним околностима! — из две сасвим друге крви, у сасвим туђем свету, па ипак око једног заједничког идеала.

И сад неко да каже, да идеал није сила!

Ми, ја и мој народ, ми смо заваљени у своју несрећу тек колико јуче, па нам се чини да је читав век. Међутим наша борба још није довршена; нас још озирава зрачак наде. (Наставиће се)

наш захтев за слободом, за властито државом, доћи до реализације.

Идеја је здрава, јака сама по себи, тако да једном мора победити. У најгорем случају је могуће да овога пута не добијемо ништа. Али идеја ће ипак остати жива, а ми ћемо наставити нашу борбу. Причини нам се по некад као да се снуруши, али не губимо храбрости, јер маса је данас несвесна југословенске идеје.

Да живи Свесловеначка Пучка Странка, странка целог словеначког народа, треба да идемо са њом у боју за југословенску ствар.

ПРЕД НОВОМ БИТКОМ

Париз. — «Матен» доноси од свог нарочитог дописника на енглеском фронту ово:

«Нема више сумње: близу је немачки напад; то је питање неколико недеља, ако не од неколико дана. Хиљаду знакова то потврђују, по којима се у исто време може предсећати страхан ударац. Где ће бити? Да ли ће бити једновремени напад великог стила на неколико тачака, брижљиво изабраних, или узастопни напади на једну и на другу од ових тачака?»

Будите сигурни, да савезничка команда има већ сигурних вести, управо тачних у овом погледу; будите сигурни да припреме живо напредују и на више сектора су припреме довршене, тако да могу са успехом дочекати непријатељски удар.

За сада је јасно, да морамо очекивати бесне борбе, којима нема преседана, и без милосрђа.

Непријатељ игра последњу карту а Енглези са својом сигурном народном флегмом чекају напад и горди су, што слушају од заробљеника, да Немци у њихову част спремају најжешћи ударац.

Мисли се, да ће Савезници имати да се боре против милион и по бајонета.

Лондон. — «Деџи Њус» објављује вест, према којој је маршал Хинденбург 19 јануара, кад је примио новинаре, изјавио, да ће идућег априла ући у Париз.

Кад је Виџем изјавио свој улазак у Париз за септембар 1914 године, Жофр је посетио луду наду битком на Марни. Савезничке војске ће се побринути сада, да избришу и ово ново пророчанство.

ДРЖАЊЕ ПОЉАКА

Париз. — Овде се цени да је од великог замашаја што су Пољаци у самој дуалистич-

кој монархији иступили отворено против бечке владе, чиме је аустријска влада изгубила сваку потпору пољске странке, која је до сада омогућавала бечкој влади, да влада и против југословенске и чешке опозиције.

Ову чињеницу забележио је и Пишоннов орган «Пти Журнал» који пише:

«Не треба заборавити да морају захвалити потпори Пољака за свој, и ако релативно и привидно стабилан, живот разне владе у Аустрији које су дошле једна за другом.

Први одјек пољске опозиције биће пад Сајдлерова кабинета, који материјално не може више остати на власти. После тога су отворена врата агитацији раз-

ПРАВИ И ПРАВЕДАН МИР

Вашингтон. — Председник Вилсон упутио је Конгресу једну посланицу, у којој се каже, да је одговор Хертлингов нејасан и пун противуречности.

Хертлинг пристаје на јавност у дипломатији, али жели да се разна питања не расправе на општој конференцији, већ засебно између заинтересованих држава. Тако захтева, да се у питању балтичких провинција нико не меша осим Русије; у питању евакуације француских области нико осим Француске; у питању Пољске само Аустрија и Немачка и т. д. То значи, да канцелар предлаже метод Бечког Конгреса. «Али ми нећемо да се на тај метод вратимо. Сада је у питању светски мир. Ми хоћемо да створимо такво међународно уређење, које ће се оснивати на широком принципу правде и права, а не на миру на парче.»

«Сједињене Државе не могу претпоставити, да је мир могућ све докле, док се не одстране узроци, који су изазвали овај рат. Узроци овога рата леже у непоштовању права малих народа и народности, који нису имали снаге да наметну своје право на своју политичку егзистенцију.

Треба, с тога, да се сада закључе конвенције, које ће у будуће спречити повратак оваквог стања и које ће се ослањати на уједињену снагу свих народа, који воле правду и који желе да је по сваку цену бране.

На овим се принципима мора закључити мир:

- 1) Свака тачка коначног решења мора се заснивати на битној правичности сваког појединог случаја и да допринесе општем миру;
- 2) Не сме се трговати са народима ни провинцијама, па било то и у интересу равнотеже снага;
- 3) Свако се територијално решење мора довести у интересу и на корист за-

них народности и најопаснијим компликацијама.

КРИЗА У АУСТРИЈИ

Берн. — Више листова у Немачкој бекни су, што је цар Карло задржао на власти Сајдлера.

«Лајпцигер Најесте Нахрихтен» пишу, да је данас немогуће проценити, колико је штете нанела Сајдлерова попустљивост бечким штрајкачима.

«Ако овај човек — вели лист — који је свему крив остане и даље на власти онда је немогуће наћи начине како да се поправи толика несрећа.»

Лист не зна да каже зашто је круна задржала Сајдлера.

интересованих народа, а не као компромис између противничких држава;

4) Све јасно одређене националне аспирације морају се задовољити, по могућству на најпростији начин, не уносећи нове и не обнављајући старе елементе неслоге или антагонизма, који би компромитовали мир у Европи и, према томе, у свету.

«Може се говорити о општем миру само на горњим основама. Док се не осигура такав мир, нама не остаје други избор, него да истрајемо.»

Ја не бих био достојан представник америчког народа, кад не бих поновио још једном, да ми нисмо ушли у рат за какву маленкост и да нећемо скренути са свога пута. Ми смо делимично мобилисали наше изворе и нећемо се зауставити, док их потпуно не мобилишемо. Наше армије непрестано се и брзо појачавају. Ми ћемо употребити сву своју снагу у овоме рату, да би спречили егзистичне и аутократске владе да добију превласт. Непобедни смо у својој снази независног народа и не можемо пристати да живимо у свету, који би се управљао интригама и силом.

ПРИЗНАНИЦЕ ИЗ СРБИЈЕ

Обавештајни Биро Српског Црвеног Крста у Солуну добио је нову партију оригиналних признаница из Србије за следеће улагаче.

Умољавају се улагачи да изволе обратити се овом биро-у лично или писмено како би им се оригиналне признанице послале; дужни су назначити коме су новац слали као и место где.

Нарочито се улагачи умољавају да пријављују своје адресе ставе читко и јасно исписан свој потпис, број поште и име лица коме су новац слали.

По свима писменим тражњама овај Биро одмах

шаће признанице улагачима чије су признанице приспеле, а за оне чије признанице још нису приспеле, Биро ће послати на означену адресу кад исте буду дошле.

Стефановић Никола, апотекар, Стефановић Свет. лекар, Стефановић Тодор скрг. Стојановић Адам, Стојановић Александар, Стојановић Јоца, наредник, Стојановић Милутин, учитељ, Стојановић Сава магационер, Стојилковић Петар, капетан, Стојићевић А. Миј, Стоковић Иван, Стошић Жика, комор.

Таловић Драгиша, капетан, Теофиловић Светозар, начел., Терзић Мил., наредник, Тешовић Драгомир капет., Тијосављевић Богдан, капл., Тодоровић Драг. начел. срески, Тодоровић Д. Драг. нач. срески, Тодоровић Љуба обвез., Томашевић С. Гавро поруч., Томић Жика, проф. (2 пр.), Томић Лука, поручник, Тошковић Михајло, благајник, Трифунац Александ. капет., Тунгуз П. Војин, капетан, Туцаковић Мил.

Ђерамилац Љубомир жел. Филиповић Милић, мајор (2.)

Цакић Тодор, поштар, Цветић Тодор, Цветановић Станим. (2 пр.), Цветановић А. Тодор.

Чоловић Милосав, п. поручник.

СА ОПШТЕЊА

Музика Краљеве Гарде приређује концерт у среду, 14 фебруара, у дворани код «Беле Куле.» Приход са концерта намењен је Одбору српских студената у Паризу за помоћ интернираних студената. Цене места: Партер 4 др. — Ложа 25 др. — Улазнице се могу добити у дворани Беле Куле сваког дана од 4—9 час. у вече.

Концерт. — У недељу 11. фебруара биће у Срп. Избегличком логору у Солуну (иза Руске болнице), Концерт, на коме ће узети учешћа поред музике Краљеве Гарде и ученици срп. гимназије и основне школе.

Приход је намењен сиротним срп. избеглицама, те верујемо да ће пријатељи Срп. Избеглица својом посетом удостојити овај концерт.

Улазна цена 1 драхма од особе, деца 0.50 драх.

Почетак концерта у 3. сата по подне.

У случају рђавог времена концерт ће бити одложен за идућу недељу.

Комесар за избеглице извештава, да у згради српске цркве Св. Саве постоји амбуланта ради указивања лекарске помоћи избеглицама које станују у вироши. Пријем и преглед болесника сваког дана од 10—12 и од 14—16 сати.

Чигуља — Са дубоким болом и тугом извештавамо да смо добили први и

последњи извештај из наше поробљене, црн и жалостан, да је наша добра и незаборављена мајка Савка удова Петра Дикића, бив. народног посланика из Сврљића, испустила своју племениту и напашену душу децембра 1917, у жељном очекивању своја четири сина са браника Отаџбине, оставивши дом широм отворен, без икога свог, мреком непријатељу Бугарину.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Једно непријатељско одељење, које је напало један наш положај јужно од Армантјера, одбијено је. На другим деловима фронта наше патроле су довеле нешто заробљеника. Непријатељска артилерија била је активна преко дана у близини Сен Кантена јужно од пута Арас—Камбре, јужно и западно од Ланса, јужно од Армантјера и источно од Ипра.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Артилеријска слабија борба од Стелио до Астико, а живља на неким тачкама фронта. Наше батерије су тукле концентрисаном ват-

За навек ожалостњени синови: Драгољуб инвалид-трговац, Живојин резервни коњички поручник-учитељ, Душан резервни коњички потпоручник-поштар, Чедомир војник митраљеског одељења-трговац; са братучедом покојничким Светозаром болничарским поднаредником-економом, девојком јој Савом Јовићем бив. народним послаником и осталом фамилијом.

ром непријатељске трупе код Фазе и на северозападној падини брда Грапа. Оне су још енергично тукле и непријатељске батерије у Вал Френцела и Вал Брента. Непријатељ је тучао југозападне падине Монтело. Непријатељске извиднице су одбијене код Граве. Енглеске патроле су имале сукоб са једним већим непријатељским одељењем на десној обали Пјаве; наше патроле су се упустиле до малог острвца Фолина и заплениле два митраљеза.

Јуче иајутра су енглеске ескадриле бомбардовале непријатељске логоре северно и јужно од железничке пруге Адерсо—Порто—Груаро. Преко дана су оборена три непријатељска апарата.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Атина. — Италијански народни зајам уписан је до сада 3 милијарде и 863 милиона.

Цирих. — Велика прекоокеанска лађа «Хинденбург» изгорела је у бродарници у Данцигу.

Атина. — Из Рима: Јављају из сигурног извора: Боројевић остаје и даље главни командант аустро-немачких трупа на италијанском фронту и спрема за пролеће офанзиву између Гарде и Астико, где се већ примећује живљи покрет и убрзане припреме. На против између Грапе и Пјаве влада мир. — Генерал Пирибах сместио се у Удине одакле командује дивизијама између Монтело и мора. Под његовом командом су генерали Вурме и Хенрикец.

Атина — Командант дивизије у Лариси телеграфисао, да се мобилизација на целој просторији изводи под најповољнијим условима. Командант дивизије у Халкису телеграфисао да су резултати мобилизације код њега прешли свако очекивање. Резервисти из Тебе и Ламије одговарају са одушевљењем на позив отаџбине и пријављују се у касарне.

У Атини је јуче врло топло оочекана дивизија са Архипелага. У току манифестација, трупе је поздрављивао и Вензелос, изјављујући да грчки народ може много да учини, ако се инспирише узвишеним идеалима за отаџбину.

Париз. — У недељу која се завршила 4 фебруара, у француска пристаништа је ушло

лађа преко 1000 тона 929 а изашло 876. Није од њих потопљена ниједна лађа ни испод ни изнад 1600 тона.

Берн. — Католички «Рајх спост» вели, да је садашња ситуација у Аустрији веома тешка. Тражи трансформацију Аустрије. У престојој беседи и у изјавама министра председника наговештене су уставне реформе, али до сада ништа се практично није урадило. Лист завршава да би се учинила највећа погрешка, кад би се распустио парламенат.

ДЕПЕШЕ „НАРОДА“

Атина. — Депеше из Цириха потврђују да је аустро швајцарска граница затворена, што би значило да се преносе трупе за нову офанзиву против Италије.

Атина. — Из Рима: У циљу да прикрије кретање својих трупа које доводи са руско румунског фронта, аустријска штампа пише да ће ускоро Италијани предузети офанзиву.

МАЛИ ОГЛАСИ

Биоскоп «Сплендид» на Вардар-Копији даје врло интересантну, велику љубавну драму «Немогуће је да љубим», коју треба да види сав млађи свет; комедију «Шарло» и «Новине у рату».

Винарска радња Ираклије Зарчевића — Битољца — Препоручује добро природно вино, коњак и ракију по најумеренијим ценама. Радња се налази у улици: Макс Хардена Бр. 13. — у близини «Олимпоса».